

Tartu ülikooli raamatukogu, tudengite keeles Uttlib, saab tänava 220-aastaseks. Mida see koht töötajatele ja lugejatele tähendab, annab ülevaate käesolev sari.

TEL 739 0360, LIINA.LUDVIG@POSTIMEES.EE

UTTLIB 220

Muusikahoidjad Avo Kartul ja Kaire Maimets leiavad, et iga inimene, kes Tartu ülikooli raamatukogu muusikaosakonda mõne kindla sihiga tuleb, ei tohiks sealt pettununa lahkuda.

2 X KRISTJAN TEEDEMA

VÄÄRT FAKT. Eesti parim maailmamuusika kogu asub Tartu ülikooli raamatukogus.

Ka kõrvad oskavad lugeda. Muusikat!

AIME JÕGI
aime.jogi@
postimees.ee

Keegi Jaapani tüdruk käis Tartu ülikooli raamatukogu muusikaosakonnas iga päev klaverit mängimas. Istus toolile, pani klavid pähe, asetaskõrmed klahvidele. Mängis enamasti peast. Või siis leidis noodiriivulit etüüde ja palasid.

Ta võis olla vahetusüliõpilane või doktorant. Ka viimasel päeval enne Tartust lahkumist tuli ja mängis. Pärast tänas kõiki töötajaid, pisarad silmis. Ütles, et tema kodumaal raamatukogudes sellist võimalust pole.

Ühel teisel semestril oli rohkesti sagimist jälle Aasia muusikariivulite vahel. Keegi hindu oli sealt leidnud india muusikat, ja üks info ju levib...

Üks Türgi doktorant avastas raamatukogu muusikaosakonna aga ilmselgelt liiga hilja. Niipea kui ta selle leidnud oli, asus kuhjade kaupa rahvaste muusikat laenama ja seda pänniliselt kuulama.

Kolm muusikahoidjat

Tartu ülikooli raamatukogu muusikaosakonnas on kolm töötajat. Avo Kartul on ametis olnud varsti 40 aastat. Ütleb, et muusikahuvi on tal parandamatu, kuigi pillimees ta ei ole, aga hingelt on koguja.

Plaat tiirleb kiirusega 78 pööret minutis, aga tõenäoliselt kiiremini, kuna bass Ott Raukas laulab algul seal pigem nagu tenor.

Tänu sellele kogujahingele saab muusikaosakonnas tööle panna antikvariaadist muretsetud suure sinise lehtriiga grammofoni, millel üks šellakplaat kenasti ootamas. Avo Kartul keerab pilli vändast üles, asetab nõela õigele kohale. Ja sealt see tuleb!

Ott Raukas laulab võimsal häälel: «Mihkel ütles Leenile, lähme metsa seenile...» Ülo Vinteri muusika ja Uno Lahe sõnad ning saatjaansambliks Pasunapoisid, keda juhatab Helmut Orusaar. Kõik etiketitel kirjas.

Plaat tiirleb kiirusega 78 pööret minutis, aga tõenäoliselt kiiremini, kuna bass Ott Raukas laulab seal algul pigem nagu tenor. Kui esimene salm läbi, jätkab ta lõpuks bassihäälel.

Svea Pärsimägi (pildil) on muusikaosakonnas töötanud 30 aastat. Tal on muu hulgas lastemuusikakooli taust ja ülikooli naiskooris laulmise pikaajaline kogemus. Kooris laulmine on teatavasti elukestev muusikaõpe, sest koorilauljad on repertuaari ja noodivara kogu aeg kokkupuutes. Svea Pärsimägi kinnitab, et see tuleb abiks ka raamatukogu noodivara kirjeldamisel.

Tema sõnul on nende noodikogu võrreldes teiste noodikogudega väike ja alles kujunemisjärgus. 7500 nooti. Põhirõhk on Eestil, lihtsatest laulikutest kuni suurteoste partituurideni välja. Väga populaarne on lastelaulude osa, neid noote käivad ülikooli raamatukogust laenamas nii lasteaedade kui ka koolide muusikahoidjad.

Tartu ülikooli raamatukogu muusikaosakonna juhataja Kaire Maimets on semiootik ja muusikateadlane, saanud hea hariduse ka viulimängu alal. Raamatukogus on ta töö olnud alla kolme kuu.

Et sel hommikul ei ole lugejatest veel keegi musitseerimas käinud, istub Kaire Maimets korraks ise klaveritoolele ja esitab väikese fragmendi ühest päris keeruka harmooniaga loost, mille autor on Olev Ehala.

«Raamatukogunduslikus mõttes olen ma siin siiski õpi-poisi staatuses,» tunnistab ta. «Aga ma olen lühikese ajaga väga palju targemaks saanud, see avastamisrõõm on tõesti suur!»

Osakonna juhtimisega seotud kohustuste kõrval tegeleb Kaire Maimets vinüülplaatidelt info sisestamisega elektronkataloogi Ester. Nii saavad plaadid esitajate, teoste pealkirjade ja märksõnade kaudu nähtavaks ka internetis, mitte ainult kaartkataloogis, millele lugejatel enam ligipääsu polegi. Praeguseks on e-kirjeldatud umbes kaks kolmandikku kogust.

Vinüülplaadid ise asuvad muusikaosakonna kaugemas seinas maast laeni ulatuvas pompoosses riivulis, kuhu on üksteise kõrvale tihedalt surutud 4500 plaati. Aga see ei ole kõik. Vinüülplaadikogus on kokku kaugelt üle 5000 nime-tuse.

Kui kümme aastat tagasi usuti, et vinüülplaatide juurde ei tule ja need jäävad tagaseina rahulikuks tapeediks, siis elu tõestas vastupidist. Vinüülplaatide tootmine on uuesti moodi tõusnud ning Eesti muusikaga vinüüle, ka neid, mis on välja lastud välismaal, hangib ülikooli raamatukogu usinalt juurde.

Sisseloetud piibel

Mis on olnud Kaire Maimetsa enda seni suurim rõõm?

«Väga eriline tunne tekkis siis, kui ma hoidsin käes Arvo Pärdi «Tabula rasa't» just vinüülil,» vastab ta. Kaire

VAATA VIDEOT
TARTU.POSTIMEES.EE

Maimetsa erutust on ilmselt kergem mõista, kui teada, et ta uuris nii magistri- kui ka doktoritööks Arvo Pärdi muusikat. Tartu ülikooli raamatukogu muusikaosakonna CDde kogu ulatub aga 25 000 nimetuse-ni, Eesti arhiivi kuulub sealt umbes 7000 CDd.

Kaire Maimetsa sõnul on neil parim maailmamuusika kogu. See tähendab, et seal on väga paljude rahvaste muusikat. Lisaks leiab täielikult Bachi, Beethoveni, Mozarti ja Sibeliusse loominguga.

On ka mittemuusikalisi helisalvestisi, nagu meditatsioone, loo-

Umbes sada aastat vana on see plaadimängija küll.

dushääli, sisseloetud raamatuid. Uhkes tekstiilvutlaris on terve piibel – 74 CDd, millel pühakirja loeb ja kommenteerib pastor Aare Kimmel.

Muusikaosakonna DVDde kogu on samuti muljetavaldav, üle 2000 DVD. Rikkalikult leiab sealt dokumentaal- ja muusikafilme ning kontserdisalvestisi. Ainult mängufilme on vähevõitu.

Kaire Maimets leiab lõpuks, et muusikakirjandust, see tähendab teoseid heliloojate ja muusikaliteratuuri kohta, võiks osakonnal rohkem olla. Mis sest, et Tartu ülikoolis muusikateadust ei õpetata, tehakse muusikaalaseid uurimistöid siiski paljudel erialadel.

«Selleks et muusikast laiemalt mõelda, selle rolli kultuuris paremini mõista, võiks meil siin esindatud olla palju interdistsiplinaarsem ja avaram mõte,» selgitab ta. «Kuni selleni välja, nagu keegi minult hiljuti küsis... Et ta tahaks täiendada oma solfedžoteadmisi, et mida ma talle soovitaksin. Leo Semleki solfedžoopikut loomulikult!»

Mis on teile kõige tähtsam raamat?

KAIRE MAIMETS
Tartu raamatukogu muusikaosakonna juhataja

Erialaselt on mind kõike-dest loetud raamatutest enim mõjutanud Briti muusikateadlase Philip Taggi «Music's Meanings», seda autori originaalse ja veenva muusikaanalüüsi ning pöörase haardulatuuse tõttu. Täiste lugemiste kõrval on ilukirjan-

duse lugemine olnud luksus. Aga kui selleks aega aina napib ja napib, olen avastanud, et muutun rahutuks.

Aastaid neelasin süsteemiliselt *nordic noir'i* krimikirjandust, kuni ühel hetkel sai selle žanri mõõt täis. Kui avastan mõne uue autori, kes mind kõnetab, siis on alati kiisatus «töötada läbi» kõik,

mis temast saada, puudutagu see siis raamatuid, muusikat või filme.

Viimane lugemiselamus oli Andrus Kivirähki «Mees, kes teadis ussisõnu» – ikka veel ei raatsi ma väljuda sellest maailmast oma peas. Raamat, mida olen elus kõige rohkem kordi lugenu, on J. S. Salingeri jutustus «Franny ja Zooey» – tõeliselt kosutav kõikvõimalikes vaimsetes-hingelises madalseisudes.

